

Titel: Tredie Underafdeling.

Citation: "Tredie Underafdeling.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/text/jura-texts-r03-shoot-chptrd1e36982.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Tredie Underafdeling.

Om Vevis ved Dokumenter.

I §§ 240—243 handles om Produk«tionen af Dokumenter. Der kan i denne Retning tænkes tre Tilfælde: enten har Parten selv Dokumentet, hvorom der er Tale, eller også har Modparten det, eller det er under Trediemands Rådighed. Om det første Tilfælde, hvor Dokumentet er i Partens Besiddelse eller dog ved hans private Foranstaltninger kan skaffes tilveje, handler § 240. I Reglen bor Dokumentet, efter på sædvanlig Måde forud at være meddelt Modparten, førelægges Retten samtidig med Sagsfremstillingen i det til den mundtlige Forhandlings Begyndelse bestemte Møde. Medens der først strides til andre Beviser, når dette ifølge Procedures Indhold og Gang viser sig at være nødvendigt, bliver altså Doknmentbeviset, forsåvidt Dokumentet står til Partens Rådighed at forbinde med felve Proceszklæringerne (i de tvske Systemer kaldes dette, at Dokumentbeviset altid skal anticiperes). Fra denne Regel, som findes i alle nyere på Mundtlighedsprinciet byggede Love, må imidlertid Undtagelse i Henhold til Grundsætningerne i Z 168 kunne indrømmes, når Parten ikke har været istand til at producere Dokumentet så tidligt, f.Ex. fordi det dengang endnu ikke var kommet i hans Hænder. I så Fald må det kunne fremlægges senere, samtidigt med at det påberåbes, og efter såvidt muligt forud at have været meddelt Modparten i Henhold til § 168.

Angående det andet Tilfælde, nemlig at Dokumentet er i Modpartens Besiddelse eller under hans Mandighed, handler § 241. Ud> kastet går i Overensstemmelse med den gjæl«dende Ret, jfr,Nellemanns Procesmåde,S.621 ff. (2den Udgave), ud fra, at der påhviler Modparten en fuldstændig Forpligtelse til at fremkomme med Dokumenterne, den såkaldte Editionsforpligtelse, således at han, forsåvidt Dokumentet indeholder Noget, som vedkommer Sagen, ikke kan fritages for Editionen, fordi Dokumentets Fremkomst kunde skade ham i Henseende til Processens Udfald, og at der i

denne Henseende ikke gjøres nogen Forskjel, eftersom Vedkommende er Sagsøger eller Sagvolder. Derimod bor der, såvidt muligt, drages Omsorg for, at de Dele af Dokumentets Indhold, som ikke vedkomme Sagen, unddrages Offentliggjørelse, f. Ex. ved at Dokumentet kun fremlægges i Extraktaffkrift eller deslige, ligesom også Vedkommende bor kunne slippe med at fremlægge Kopi, hvor Djemedet ikke kræver Originalens Produktion. Tvangsmidlet overfor Modparten, som nægter at efterkomme Editionspligten eller har sat sig selv ud af Stand til at opfylde den, er, at Retten kan gå frem efter § 97. Men for at dette kan ske, må det billigvis forlanges, at den provocerende Part allerede til sin Opfordring har knyttet en Opgivelse af de Fakta, som ved Dokumentet skulde bevises; en senere Opgivelse, efterat det har vist sig, at Dokumentet ikke vil blive fremlagt, kan ikke komme i Betragtning. Opfordringen bor i Reglen fremsættes i det i § 180 omtalte Møde, for at Dokumentet kan fremlægges under Bevisforhandlingen i Forbindelse med de andre Beviser i Sagen (efter naturligvis forud at have været meddelt Modparten i Henhold til den almindelige Regel i § 168).

Om det tredie Tilfælde, nemlig at Dokumentet er i Trediemands Besiddelse eller på anden Måde hans Magt undergivet, handles der i § 242. Med Hensyn til Trediemands Editionspligt er ligeledes den gjældende Ret bibeholdt. Han er altså ikke blot pligtig at fremvise Dokumentet, hvor Parten er Medejer af det eller ifølge det materielle Rets forhold beføjet til i sin Interesse at be nytte det til Bevis (jfr. Nellemanns Procesmåde S. 619 —21), men også ellers bor han komme den Proceszførende til Hjælp med den Oplysning, Dokumentet kan give (jfr. Nellemanns Procesmåde S. 625). Dog er Editionspligten i dette sidste Tilfælde, ligesom Vidnepligten, begrænset, idet Trediemand ikke er forpligtet til Editionen, hvor Sådant vil skade ham selv, under hvilket Udtryk i Analogi med § 208 må indbefattes såvel pekuniært eller andet i Klasse dermed stående Tab som Beskjæmmelse og Straf. Også synes det billigt, at Trediemand

bør fritages, når Editionen enten vilde påkøre ham Udgift eller betydelig Ulejlighed, f. Ex. hvis han skulde, anstille en tidsspildende Undersøgelse af en Mængde gamle Papirer eller deslige. Udgiftshensynet vil naturligvis ofte kunne fjernes derved, at den Opfordrende eller den såkaldte Provokant tilbyder at betale de Foranstaltninger, som måtte være fornødne. I § 243 omtales Måden, hvo, på Trediemand, når han er uvillig til Editionen, skal tvinges. For at opnå dm skørst mulige Simpelhed har Udkastet heri fjernet sig en Del fra den gjældende Ret, ifølge hvilken der må anlægges selvstændig Retssag mod Pågjældende, og søgt efter fremmede Loves Exempel at opstille en Fremgangsmåde, som har Lighed med den, der benyttes til Vidnepligtens Fremtvingelse. Parten skal i det i § 180 omhandlede Møde fremsætte sin Begjæring, jfr. § 243 1 ste Stykke, og Retten kan da efter Omstændighederne ved sin Kjendelse pålægge Trediemand at fremkomme med Dokumentet, jfr. § 243 2det Stykke, hvorved bemærkes, at det almindelige Princip, som er gjort gjældende i §§ 205 og 225, anvendes også her, således at Retten er kompetent til at pålægge Personer,

der bo udenfor Retskredsen, at fremlægge Dokumenter. Forsåvidt man herimod måtte indvende, at Trediemand således dommes uhørt og af en Ret, som ikke behøver at være hans Værnething, bliver hertil at svare, at dette ikke finder Sted på anden Måde eller i større Omfang end med Vidner. Thi ved Pålæget er Intet afgjort, angående hvorvidt Trediemand gyldig kan vægre sig. Under Bevisforhandlingen kan man, ligesom Vidnet, fremkomme med sine Indsigelser, og disse blive da at prøve og påkjende efter de om Vidner givne Regler i §§ 215 og 216, ligesom de på samme Måde ere Gjenstand for Besværing til højere Ret. Hvis Trediemand ingen Indvendinger vil gjøre, behøver han ikke at ulejliges sig med Møde, thi han kan til Rettens Formand oversende Dokumentet; men i modsat Tilfælde må han, ligesom Vidnet, møde eller lade møde for at udprocedere sine Indsigelser. Det er en Selvfølge, at Provokanten må føre Beviset, der-

som Trediemand nægter at have det omspurgte Dokument. I denne Anledning kommer man i flere fremmede Love Provokanten til Hjælp derved, at han kan forlange af Trediemand en såkaldet Editionsed (Ed på, at han ikke har Dokumentet). Men hos os, hvor en sådan Ed hidtil har været ukjendt, skjønt vi have haft en legal Bevistheori, vil der selvfølgelig aldeles ingen Grund være til at indføre den i det Øjeblik, der gæes over til en fri Bevistheori, og overfor den almindelige Regel i § 257.

I §z 244—247 omhandles Dokumenters Beviskraft. Der gives altså Regler for, hvad Dokumentet efter sit Indhold beviser, dets Wgthed forudsat. De givne Bestemmelser støtte sig i det Hele til den gjældende Ret, der atter er i fuldstændig Overensstemmelse med Sagens Natur. Det er nødvendigt at tillægge visse Arter af offentlige Dokumenter en lovbestemt Beviskraft, f. Ex. Retsakter, Døbe- og Vielsesattester m. v., men herom kan der ikke gives nogen almindelig Regel, da der er så mange forskellige Arter af offentlige Dokumenter, og den hele store Detail herom lader sig ikke optage i denne Lov. Da der imidlertid ikke vides at være Noget at udsatte på den hidtil gjældende Ret i dette Stykke, har Lovforslaget henvist til den. Med Hensyn til Privatdokumenters Beviskraft henvises ligeledes til den gjældende Ret. I §§ 248—253 omhandles Beviset for Dokumenters Wgthed. Overensstemmende med den gjældende Ret tillægges der indenlandske offentlige Dokumenter en lovbestemt Wgthedsformodning, og udenlandske offentlige Dokumenter, der ere på behørig Måde legaliserede, sættes ganske i Klasse hermed (§ 248). Ere de ikke legaliserede, står det til Retten, at tillægge dem Wgthedsformodning, når den finder dette rimeligt, f. Ex. På Grund af Dokumentets normale og umistænelige Ud« seende eller deslige. Derimod må et Privat« dokumentets Wgthed i Reglen bevises (§ 249). Denne Sætning er viftnok i sig uomtvistelig. Imidlertid kan der indrømmes nogle Undtagelser fra den, således § 250, der i det Væsentlige stemmer med den herskende Retsankuelse, jfr. Nellesmanns Procesmåde S.

569—70, fremdeles § 251, der ligeledes vistnok kun udtaler, hvad der allerede gjælder, jfr. Nellesmanns Procesmåde E. 575. I nogle fremmede Love bestemmes det, at Privatdokumenter, når de ere visse Nar gamle, have en vis bestemt Wgthedsformodning, men det synes ikke rigtigt at opstille Regler med sådan bestemt kvantitativ Begrænsning. Hovedsagen synes at måtte være, at Dokumentet er så gammelt, at intet nulevende Menneske kan vidne om dets Oprettelse, så at altså Beviset for dets Wgthed ikke kan føres ved Vidner, og Parternes Ed selvfølgelig ikke heller kan anvendes. Efter de i §§ 250 og 251 angivne Undtagelser vender Udkastet tilbage til sin Hovedregel, nemlig at Privatdokumenters Wgthed ikke kan formodes, men skal bevises. Producenten af Dokumentet kan for det Første, om han vil, føre dette Bevis på sædvanlig Måde (direkte eller indirekte), og han er herved ikke udelukket fra at nyde godt af Bestemmelserne om Parts Ed i § 257. Men dernæst er der i § 253 for Producenten af et Privatdokument bevaret den særegne Fordel, som hjemles i D. L. 5—1—6., nemlig at han uden videre Bevisførelse kan forlange, at den angivne Udsteder skal fralægge sig Underskriften med Ed. Når Lovforslaget overhovedet bibeholder Benægtelseseden, uagtet den ganske vist egentlig ikke passer med en fri Bevisbedømmelse, synes der netop på dette Punkt at være mest Grund til at benytte den. Der er Trang til en vis særegen Beskyttelse for Privatdokumentet, der bærer så mange vigtige Retsforhold og repræsenterer så umådelige Værdier (man tænke blot på Verler), Ophævelse af enhver særegen med den skriftlige Form forbunden Bevisfordel vil derfor efter Kommissionens Anskuelse være forbunden med de allerstørste Betæneligheder og rnuligen kunne have de allerbetænkeligste Følger for den almindelige Kredit. Man har derfor ikke vovet at røre ved den tilvante Netsanskuelse herom, skjøndt det naturligvis neppe vilde være forbunden med få store Farer, som de Fleste antage, at ophæve 5—1—6., når en fri Bevistheori indføres og når en Regel, som den i § 257 indeholdte, gjælder. I Forbindelse med det Anførte fremhæves

den i § 249 sidste Punktum givne Regel, hvorefter det, når der ikke skjønnes at være særlig Grund til at antage en Forfalskning, i Reglen er tilstrækkeligt Bevis for Dokumentets Wgthed, at Underskriftens Wgthed godtgjøres. Er dette sket, vil altså den blotte Mulighed af, at der efter Dokumentets Udstedelse er foregået en Forandring i dets Indhold, i og for sig ikke kunne komme i Betragtning.

I § 254 er der fastsat et Straffeanfvar for Benægtelse imod bedre Vidende af et Dokumentets Wgthed. Hermed er selvfølgelig ikke udelukket, at usandfærdig Benægtelse i Rettergang kan og bør straffes ifølge Straffelovens almindelige Regler. Men i Betragtning af de Ulemper og den Fare, som for et Dokumentets Ihændebringer kunne flyde af temerære Benægtelser af dets Wgthed, synes der at være Grund til særligt at udpege dette Forhold som ubetinget egnet til Straf.